

Dokuz Eylül Üniversitesi Makina Mühendisliği Bölümünün Kısa Tarihçesi ¹

Bugünkü Dokuz Eylül Üniversitesi Makina Mühendisliği Bölümü, esas olarak 1968 yılında Ege Üniversitesi Mühendislik Fakültesinde açılan Makina Kürsüsünün devamıdır. Öncesinden mevcut olan Ege Mimarlık Mühendislik Yüksek Okulu ve İzmir Devlet Mühendislik Mimarlık Akademisi Makina Mühendisliği bölümlerinin / kürsülerinin katılması ile, her 3 bölüm 1978 yılında Ege Üniversitesi Makina Mühendisliği bölümü olarak toplanmış; 1982 yılında yeni kurulan Dokuz Eylül Üniversitesine katılarak anılan tarihten itibaren Dokuz Eylül Üniversitesi Makina Mühendisliği Bölümü olarak devam etmektedir.

Ege Özel Mimarlık ve Mühendislik Yüksek Okulu ve İzmir Yüksek Teknik Okulu dönemleri:

Türkiye’de yüksek öğretimin İstanbul ve Ankara dışında yayılması 1955 -57 yıllarında Karadeniz Teknik (Trabzon), Atatürk (Erzurum) ve Ege Üniversitelerinin kuruluşu ile başlamıştır. Ege Üniversitesinin kuruluşunda ilk olarak Tıp ve Ziraat Fakülteleri ve Yüksek Hemşirelik Okulu yer almış, arkasından Fen Fakültesinin kuruluşu gerçekleşmiştir. Mühendislik Fakültesi bu ilk kuruluş aşamalarında mevcut değildir.

Buna karşılık, Ege Özel Mimarlık ve Mühendislik Yüksek Okulunun Buca Dokuz Çeşmeler’de kurulması ile İzmir’de Ziraat Fakültesi dışındaki mühendislik eğitimi 1963-1964 ders yılında başlamıştır. Bu okulda, takip eden yılda Akşam Okulu olarak Makina Mühendisliği eğitimine başlanmıştır.² Ege Mimarlık ve Mühendislik Yüksek Okulu 1971 yılına kadar eğitimini özel okul olarak sürdürmüş, o yıllarda gelişen siyasi olaylar ve alınan kararlar doğrultusunda 1971 yılından itibaren devlet okulu olarak devam etmiştir.

Yine aynı dönemde, Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı olarak İzmir Yüksek Teknik Okulu kurularak 1966 yılında Makine ve Tekstil Mühendisliği Bölümleri ile öğretime başlamıştır (Okulun yeri Alsancak stadyumunun hemen yanındaki binalarda olup, 1970’li yılların sonunda Ege Üniversitesi Mimarlık ve Şehir Planlama bölümleri tarafından kullanılmıştır). İzmir Yüksek Teknik Okulu, önce İzmir Devlet Mühendislik Mimarlık Akademisine dönüşmüş ve takiben 1469 sayılı yasa ile 1971 yılında Ege Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Fakültesi bünyesine alınmıştır.

Gerek Ege Özel Yüksek Okulu, gerekse İzmir Yüksek Teknik Okulu, 1960’lı yıllardan 1970’li yılların başına kadar faaliyetlerine etkin olarak devam ederek İzmir’de ilk kuşak makina

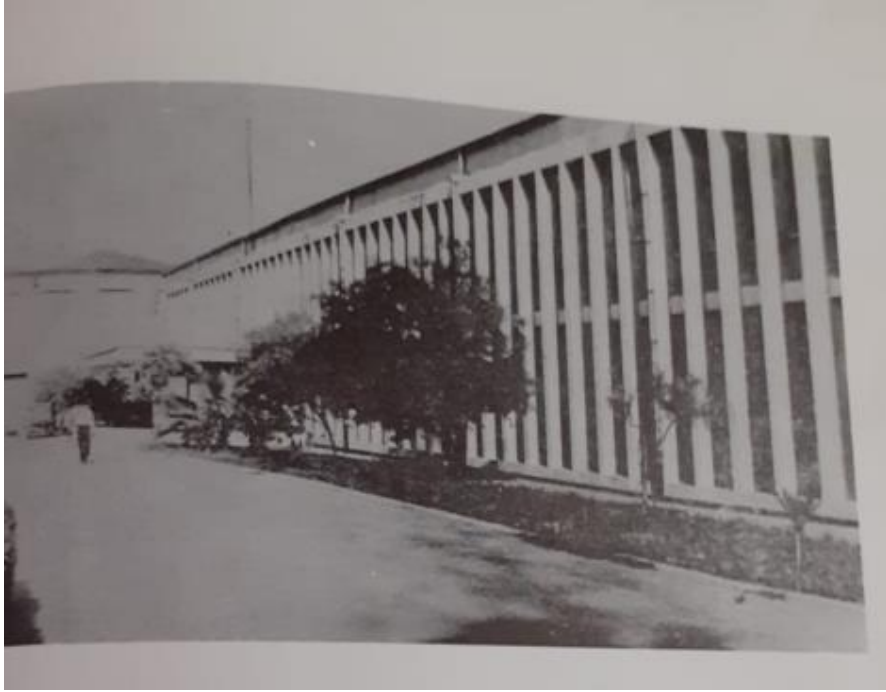
¹ Makina Mühendisliği Bölümü Öğr. Üyesi Dr. Serhan Küçüka tarafından hazırlanmıştır.

² Ticaret - 3 Kasım 1964, "Ege Özel Mimarlık ve Mühendislik Yüksek Okulu İkinci Senesine Yeni Hamlelerin Şevkiyle Başlıyor" başlıklı haberdan: *Ege Özel Mimarlık ve Mühendislik Yüksek Okulu 1963 - 1964 ders yılını büyük bir başarı ile geride bırakarak yeni tedris senesine giriyor. Bilindiği gibi 15 Kasım 1963 tarihinde ilk tedris yılına başlayan ve Milli Eğitim Bakanlığının 1.10.1963 gün ve 421.1-3709 sayılı müsaadesiyle açılan ve özel teşebbüsün sermayesiyle meydana gelen bu yüksek okul, bu yıl Türkiye’de ilk Özel Makine Mühendisliği kısmı da açmak suretiyle, gördüğü büyük alâkaya cevap vermiş ve kendi sahasındaki önderliğini fiilen ortaya koymuş oluyor. Okuyucularımızın hatırlayacakları gibi, geçen yıl bu sütunlarda okulun sayın müdürü Yüksek Mühendis Mehmet Bahir Ünver: "- Bu okulun diplomasını aranırlar bir hale getirmek için azimliyiz ve çalışıyoruz." demişti.*

(link: <https://eskisamsun.imo.org.tr/resimler/ekutuphane/pdf/5191.pdf>)

mühendisliği eğitime öncü olmuşlardır. Eğitimde rol alan öğretim üyeleri; İzmir'de meslek yaşamına devam eden mühendisler veya İstanbul Teknik Üniversite'sinden kısmi zamanlı olarak İzmir'e gelen ve geri dönen öğretim üyeleridir.

İzmir Yüksek Teknik Okulunun (sonrasında İzmir Devlet Mühendislik Mimarlık Akademisi) Alsancak'taki binalarının dış görünüşüne ait bir kısım fotoğraflar altta verilmiştir.

1966 yılına ait alttaki fotoğraflarda ise (31 Ekim 1966, İzmir Yüksek Teknik Okulu), ilk dönem akademik, idari personel ve öğrenciler okulun bahçesinde bir arada görülmektedirler³.

³ Akademinin ilk öğrencileri arasında bulunan Nuri Kayansayan, Ali Çetin Gürses, Necla Ertuğrul sonraki dönemlerde Ege Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Makina Mühendisliği Bölümünde önce Asistan ve sonrasında Öğretim Üyesi olarak yer almışlardır.

Ege Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Fakültesi dönemi (1968-1978):

Bugünkü Dokuz Eylül Üniversitesi Makina Mühendisliği bölümünün geliştiği Ege Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Fakültesinin kuruluşu 1968 yılına dayanmaktadır. Fakültenin kuruluşuna Prof. Kemal Karhan⁴ öncülük etmiş olup, ilk kuruluşta kurucu dekan olarak görev almıştır. (Kemal Karhan biyografisi için [tıklayınız](#)) Makina Mühendisliği eğitime 1968 yılında 25 öğrenci ile başlamıştır. Eğitim, Ege Üniversitesi içerisindeki Fen Fakültesi ve Ziraat Fakültesi binalarında başlamıştır. Fakültenin resmi kuruluşu ise 1969 yılında gerçekleşmiştir. Yönetim ve idari ofisleri Dış Hekimliği Fakültesi binasındadır. 1971 yılında Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olan İzmir DMMA ve Buca'da mevcut olan Özel Ege Mimarlık Mühendislik Yüksek Okulu Ege Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Fakültesine bağlanmıştır. Ege Yüksek Okulu Makina Mühendisliği Programı, akşam okulu olarak Buca'da devam ederken, Alsancak'taki program kısmen Ege Üniversitesi Bornova yerleşkesine aktarılmıştır. Yine aynı yıl, Mühendislik Fakültesi içerisinde Makina Mühendisliği Kürsüsü kurularak Prof. Kemal Karhan kürsü başkanlığına getirilmiş ve Makina Mühendisliği kürsüsüne o yıl 40 öğrenci alınmıştır. 1971 yılında gerçekleşen diğer bir gelişme ise; Endüstri Mühendisliği Yüksek Lisans programı açılarak, farklı disiplinlerdeki (Makina, Kimya, Tekstil, Maden, ...) mühendislik öğrencileri için İzmir'de lisansüstü eğitime başlanmasıdır. İlk dönem asistanlar, lisansüstü eğitime burada başlamış/devam etmişlerdir.

1973 yılında yürürlüğe giren Üniversiteler Kanunu uyarınca, kürsüler bölümlere çevrilmiş ve Makina Mühendisliği Bölüm Başkanı Doç. Dr. Özdemir Bengisu olmuştur. 1976 yılında ise Bölüm başkanlığına Prof. Dr. Gazanfer Harzadın getirilmiştir. Bu dönemlerde Ege Üniversitesi yerleşkesindeki fakülteye ait binalar tamamlanarak laboratuvarlar oluşturulmuş ve bölüm kendisine ait binalara taşınmıştır. Bu dönem İzmir'deki Makina Mühendisliği eğitiminin kökleştiği dönemdir. Bu ilk dönem öğretim üyeleri arasında; Prof. Kemal KARHAN, Prof Dr. Burhan PEKİN, Dr. Ekrem PAKDEMİRLİ, Dr. Erkan DOKUMACI, Prof Dr. Ruşen GEZİCİ (sonrasında Türkiye Demir Çelik Fb. Genel Md.), Kemal KULAPA, Macit BULUÇ, Doç. Dr. Özdemir BENGİSU, Necmettin ÖZDEN, Mehmet SELÇUK, Dr. Erol ERTAŞ, Adnan GÜLERMAN, Dr. Mustafa DEMİRSOY, Selim PALAVAN (İstanbul Teknik Üniversitesi), H. SESİGÜRGÜL, Galip KEÇECİOĞLU (Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi) sayılabilir. Bu yıllarda, Makina Mühendisliği Eğitimi Buca'daki Mimarlık Mühendislik Yüksek Okulunda ve Ege Üniversitesi yerleşkesindeki Mühendislik Fakültesinde birbirine paralel olarak devam etmekte, aynı öğretim üyeleri iki ayrı okulda da derslere girmekte ve geçişkenlikler olmaktadır. Ayrıca Balıkesir ve Buca'daki ön lisans

⁴ İzmir'de mühendislik öğretime yeni bir boyut getiren ve genişlemesi için önemli adımlar atan kişi *Prof. Kemal KARHAN*'dır. Kemal Hoca 1966 yılında İstanbul'da yaşamaktan vazgeçip İzmir'e yerleşen ve Ege Üniversitesi Fen Fakültesinde göreve başlayan bir gemi mühendisiydi. *Prof. Kemal KARHAN*, Ege Mühendislik ve Mimarlık Özel Yüksekokul Okulu'nda da mekanik dersleri veriyordu. Yüksekokuldaki bu görevi sırasında İzmir'deki potansiyeli görmüş olmalı ki Ege Üniversitesi bünyesinde bir Mühendislik Fakültesi kurmak için çalışmaya başladı. Kararlıydı. Kısa zamanda Mühendislik Fakültesini öğretime başlatmak istiyordu. Ege Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Fakültesi 1968 yılında öğretime başladı. Fakültenin kuruluş kanunu ise Mart 1969 tarihinde yayınlandı. Kemal Hoca'nın hızı ve kararlılığı ancak "İslim arkadan gelsin" deyiimiyle bağdaştırılabilir. (link: <https://insmuh.deu.edu.tr/tr/tarihce/>)

yüksek okulları da bu yıllarda Mühendislik Fakültesinin öncülüğünde kurulmuştur. Bu sistemde, 2 yıllık mühendislik ön lisans eğitimini tamamlayan mezunlar, diploma derecelerine bağlı olarak mühendislik fakültesi ilgili bölümlerinde eğitimlerine devam etmekteydiler.

Mühendislik Bilimleri Fakültesinin çok sayıda farklı ve/veya paralel bölümler içermesi, farklı statülerde öğrencilerin bulunması ve çeşitli yerleşkelerde devam etmesi gibi zorluklar mevcuttu. Sonuçta, 1978 yılında Mühendislik Bilimleri Fakültesi ve daha önceden Fakülte bünyesine alınmış olan İzmir Devlet Mühendislik Mimarlık Akademisi ve Ege Mimarlık Mühendislik Yüksek Okulları kapatılarak 1 Nisan 1978 tarihi itibarı ile Yer bilimleri, İnşaat, Tekstil, Kimya ve Makina Fakülteleri kurulmuştur. Mevcut ön lisans yüksek okulları da kapatılarak öğrencilerin yeni kurulan Fakültelerdeki mühendislik programlarına aktarımları sağlanmıştır.

Ege Üniversitesi Makina Fakültesi dönemi (1978-1982):

1978 yılında kurulan Makina Fakültesinde; Makina Mühendisliği, Endüstri Mühendisliği, Maden Mühendisliği ve Gemi Mühendisliği Bölümleri yer almaktadır (Gemi Mühendisliği Bölümü eğitim faaliyetine başlayamadan zaman içinde kapanmıştır). Makina Mühendisliği Bölümü; Mühendislik Fakültesinin, İzmir Mimarlık Mühendislik Akademisinin ve Ege Mimarlık Mühendislik Yüksek Okulunun ilgili bölümlerinin birleştirilmesi ile oluşmuştur. Aynı tarihte, Buca'daki ön lisans yüksek okulu da kapatılarak öğrenciler Makina Mühendisliği Bölümüne aktarılmıştır. Bu seneden itibaren; makina mühendisliği eğitimi, tek çatı altında güçlü bir bölümde devam edecektir. 70'li yılların sonunda Ankara ve İstanbul'daki dönem koşulları nedeni ile, bölüme Türkiye'nin dört bir yanından öğrenci alımı olmuştur. Ege Üniversitesi Makina Fakültesi kendi yeni başlayan lisans öğrencileri arasından mezun veremeden 1982 yılında yeni kurulan DEÜ Mühendislik Mimarlık Fakültesine devredilmiştir.

Makina Fakültesi Kurucu Dekanı Prof. Dr. Gazanfer Harzadın'dır ve Fakülte'nin Dokuz Eylül Üniversitesi'ne katıldığı 1982 yılına kadar bu görevi sürdürmüştür. Bu dönem için bahsedilmesi gereken bir olay, ilgili kurumları ile temasa geçilerek, o yıllarda yaygın olan uygulama ile Sümerbank, Etibank gibi kamu kurumları adına yurtdışında doktoralarını tamamlamış ve zorunlu hizmeti olan mühendislerin, öğretim elemanı olarak bölüme transfer edilmeleridir. Bu şekilde, bölüm öğretim üyesi kadrosunu güçlendirmiş ve Türkiye'de önde gelen bir bölüm vasfını kazanmıştır.

Diğer yandan bu dönem, hem 1978-80 arası öğrenci hareketleri; hem de 12 Eylül 1980 sonrası Askeri Yönetim dönemleri olması nedeni ile oldukça çalkantılı ve sıkıntılı dönemlerdir. Prof. Dr. Gazanfer Harzadın, yönetimlerle ve öğrencilerle diyalog halinde kalarak, dönemin hem öğrencilere hem de öğretim üyelerine en az zarar verecek şekilde sürdürülmesini temin etmiş ve

anılan bu sıkıntılı dönemlerde eğitim başarı ile sürdürülmüştür. (Gazanfer Harzadın biyografisi için [tıklayınız](#))

Makina Fakültesi bünyesindeki Makina Mühendisliği Bölüm Başkanlığını ilk bir sene (1978-1979) Prof. Dr. Gazanfer Harzadın yürütmüş; 1979 yılından itibaren ise bölümün Dokuz Eylül Üniversitesi'ne katıldığı tarihe kadar bölüm başkanlığı Prof. Dr. Özdemir Bengisu tarafından yürütülmüştür. (Özdemir Bengisu biyografisi için [tıklayınız](#))

Makina Fakültesi döneminde derslere giren öğretim üyeleri arasında

Isıl grupta arasında Mehmet SELÇUK, Macit TOKSOY, Nuri KAYANSAYAN, Fehmi AKDOĞAN, Ali Çetin GÜRSES, Erol ERTAŞ, Mustafa DEMİRCİ, Semra ÜLKÜ;

Mekanik grubunda Ekrem PAKDEMİRLİ, Onur SAYMAN, Seçil ERİM, Ali ERİŞEN, Sami AKSOY;

Makine Teorisi ve Dinamiği grubunda Erkan DOKUMACI, Mustafa SABUNCU, Hira KARAGÜLLE, Mehmet TEKELİOĞLU;

Su Makinalarında Tandoğan ÖZKENT, Necla ERTUĞRUL;

Kontrol Sistemlerinde Erol UYAR;

Elektrik Makinalarında Necmettin ÖZDEM, Ülkü ACAR;

Makina Tasarımı ve İmalat grubunda Özdemir BENGİSU, Gazanfer HARZADIN, Tülay HARZADIN, Mustafa DEMİRİSOY, Necdet ORUNDAŞ, Lütfi ALANYALI, Süleyman KARADENİZ, Sefa KURALAY, Atilay YEŞİL, Melih BELEVİ, Erdoğan ÖZGÜRBÜZ, Rahmi AKIN, Ercüment USLU, Süleyman ADIYAMAN;

Malzeme grubunda Naci OTMANBÖLÜK, Halim DEMİRCİ, Tefik AKSOY, Metin YEREBAKAN, Ahmet ÇAKIR, Kazım ÖNAL, Ayhan OKYAY;

Temel derslerde (Fizik/Kimya/Matematik) Güzin GÖKMEN, Gonca ONARGAN, Hamza BULUT, Aysun BULUT, Hüseyin BALCI, Sol KOHEN-ÇELEBİ;

Teknik Resim grubunda Kemal KULAPA, Ahmet ERSOYDAN, Macit BULUÇ;

isimleri sayılabilir.

Ege Üniversitesi Makina Fakültesi dönemi Voleybol ve Futbol takımlarına ait birer fotoğraf altta verilmiştir:

Motorlar Laboratuvarı tork ölçüm testi. (Dr. Mustafa Demirsoy ve Teknisyen Bülent Akbay)

Titreşim Laboratuvarı traktör koltuğu (Başak 12) titreşim testi. Teknisyen Zafer Dicle

Dokuz Eylül Üniversitesi Mühendislik Fakültesi dönemi (1982-...) :

12 Eylül döneminde kabul edilen yeni anayasa kapsamında Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) kurularak üniversitelerde yeni bir düzenleme oluşturulmuştur. Bu kapsamda; 20 Temmuz 1982 tarihinde Dokuz Eylül Üniversitesi kurulmuş ve Makina Mühendisliği Bölümü yeni kurulan Dokuz Eylül Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesine aktarılmıştır. Bu tarihten itibaren Dokuz Eylül Üniversitesi Makina Mühendisliği Bölümü olarak, mevcut öğretim elemanları ve öğrencilerle birlikte Ege Üniversitesi Yerleşkesindeki mevcut binalarda eğitim ve diğer akademik faaliyetler devam etmiştir. Takip eden yıllarda, önce yeni kurulan Dokuz Eylül Üniversitesi Mühendislik Fakültesinin diğer bölümleri (İnşaat, Çevre, Elektrik/Elektronik, Jeoloji, Jeofizik, Maden, Bilgisayar, Endüstri, Tekstil) ve son olarak ta Makina Mühendisliği Bölümü Dokuz Eylül Üniversitesinin Tınaztepe'deki yeni yerleşkesine taşınmışlardır.

Makina mühendisliği bölümünün mevcut binalarına taşınması 2012 senesindedir. Bu şekilde, ilk olarak 1968 yılında kurulan bölüm, Dokuz Eylül Üniversitesi Makina Mühendisliği Bölümü olarak yeni binalarında 1000'i aşkın öğrenci ile eğitim faaliyetine devam etmektedir.

Bölümde eğitim başlangıçtan itibaren Türkçe olarak sürdürülmüştür. Ancak, zorunlu hazırlık sınıfı uygulaması için en az %30 yabancı dil destekli öğretim koşulu getirilmesi nedeni ile; 2009 yılından itibaren %30 İngilizce destekli öğretime geçilmiştir. Bu uygulamanın bir sonucu olarak, bölümümüz Türkçe Makina Mühendisliği eğitiminde önemli bir yerde durmakta ve aynı zamanda öğrencilerimiz İngilizce kaynakları kolaylıkla kullanabilmektedirler.

Makina mühendisliği bölümüne artan ihtiyaç doğrultusunda, 1992 yılında ikinci öğretim programı açılmıştır. İkinci öğretimde, dersler 17:00 ve sonrası yürütülmekte, ancak Örgün ve İkinci öğretim eğitim içerikleri aynı ve sınavlar ortak olarak yapılmakta, proje, deney ve benzeri uygulamalı çalışmalar ortak olarak sürdürülmektedir. İkinci öğretime öğrenci alımı son olarak 2023/24 öğretim yılında gerçekleşmiş ve bu tarihten sonra durdurulmuştur.

Makina Mühendisliği Bölümü eğitimi 2005 yılından itibaren MÜDEK tarafından akredite edilmiş durumda olup; EUR-ACE Etiketine (Avrupa Mühendislik Lisans Eğitimi Etiket) sahiptir.

Bu dönemdeki Makina Mühendisliği Bölüm Başkanları altta kronolojik sıralama ile verilmiştir:

Prof. Dr. Özdemir BENGİSU (1982 - 1988)

Prof.Dr. Erkan DOKUMACI (1988 - 1996)

Prof. Dr. Tülay HARZADIN (1996 – 1999)

Prof. Dr. Sami AKSOY (1999 – 2002)

Prof.Dr. Erkan DOKUMACI (MÜDEK çalışmaları ve ilk başvuru dönemi) (2002 - 2005)

Prof. Dr. Erol UYAR (2005 – 2008)

Prof. Dr. Mustafa SABUNCU (%30 İngilizce Eğitime Geçilmesi) (2008 – 2010)

Prof. Dr. Seçil ERİM (2010 – 2010)

Prof. Dr. Mine DEMİRİSOY (Buca Tınaztepe Yerleşkesine taşınılması) (2010 – 2013)

Prof. Dr. Ramazan KARAKUZU (2013 – 2019)

Prof. Dr. Yusuf ARMAN (2019 – 2023)

Prof. Dr. M. Evren TOYGAR (2023 –

Mustafa Kemal KARHAN (6 Aralık 1924, İzmir - ö. 6 Haziran 2018, İzmir)⁵

Hasan Fehmi Bey ile İsmet Hanımefendinin oğlu olarak 10 Ocak 1926 (?) tarihinde İzmir’de dünyaya gelen Kemal KARHAN, ilk öğrenimini İzmir Muallim Mektebi Tatbikat İlk okulunda (1935), Orta okulu Ankara Erkek Lisesi Orta okulunda (1938) ve Lise öğrenimini de İzmir Erkek Lisesinde (1941) tamamladıktan sonra girdiği İstanbul Teknik Üniversitesi Makine Fakültesini 1947 (1948?) yılında bitirerek Makine Y. Mühendisi olmuştur. Aynı yıl mezun olduğu fakültenin asistanlığına atanan Kemal KARHAN burada iken Üniversite Doçenti (1953) olmuş ve kadroya atanmıştır. Askerlik hizmetini Deniz

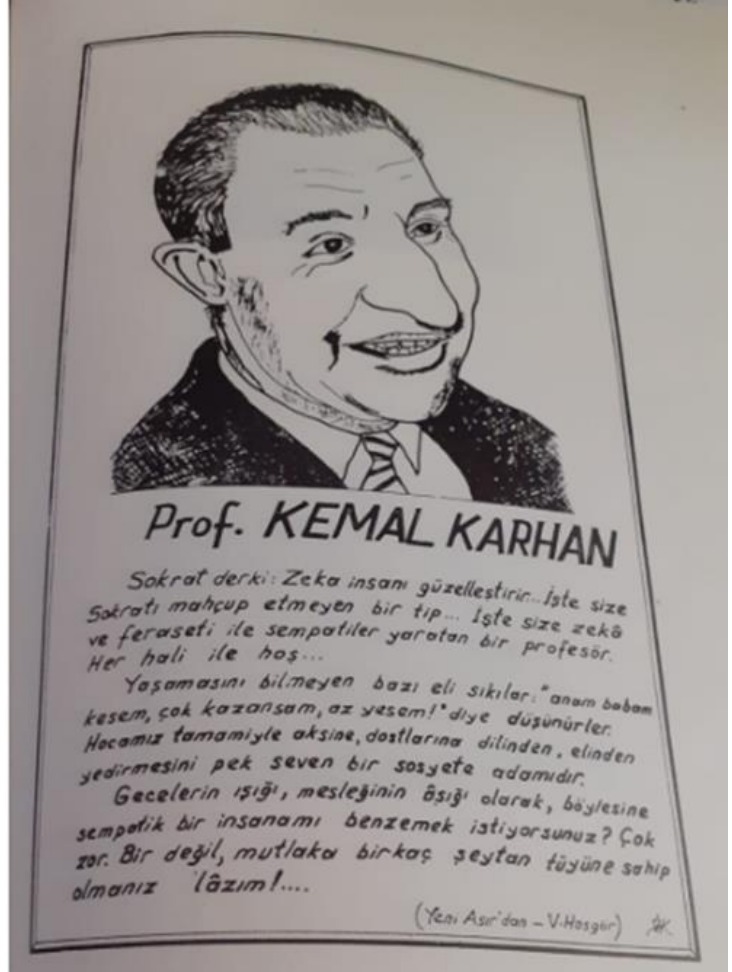
Kuvvetleri Komutanlığında yaptıktan sonra (1953-1955) yeniden İ.T.Ü. Makine Fakültesi Gemi İnşaatı bölümünde doçent kadrosuna atanmış (1955) ve 1961 yılında Profesörlüğe yükseltilmiştir. 27.09.1966 tarihinde Ege Üniversitesi Fen Fakültesi Matematik profesörlüğüne atanan Prof. Kemal KARHAN, Senatonun 06.08.1968 günlü kararı ile kurulmasına öncülük ettiği E.Ü. Mühendislik Bilimleri Fakültesinin kurucu Dekanlığına görevlendirilmiştir. 15.04.1969 tarihinde bu Fakülteye kadro nakli yapılan K. KARHAN 24.01.1969 tarihinde Mühendislik Bilimleri Fakültesinin Dekanlığına seçilmiştir. İki dönem dekanlık yapan Prof. K. KARHAN, 21.01.1973’te bu görevi Prof. Dr. Melih KOCER’e devretmiştir. Prof. Dr. Yusuf VARDAR’ın Rektörlüğü döneminde 10.07.1973 tarihinde Rektör Yardımcısı seçilen Prof. K. KARHAN, 09.10.1973’te tekrar Mühendislik Bilimleri Fakültesi Dekanlığı’na seçilmesi üzerine Rektör Yardımcılığı’ndan istifa etmiştir. Bu fakültede Teknik Bilimler Kürsüsü Başkanlığı (24.06.1969 – 18.09.1973), Makina Kürsüsü Başkanlığı (03.10.1972 – 19.10.1973), Temel Mühendislik Bölümü Başkanlığı, Gemi Mühendisliği Bölümü Başkanlığı (24.05.1977 – 01.03.1978) görevlerini de yürüten Prof. K. KARHAN; Fakültesinin beş yeni fakülteye bölünmesi ile 01.03.1978’de kurulan Makina Fakültesi’ne intikal etmiş ve burada da Gemi Mühendisliği Bölümü Başkanlığını üstlenmiştir (Not: Makina Fakültesi içerisinde kurulan Gemi Mühendisliği Bölümü eğitime başlamadan kapanmıştır).

⁵ Kaynaktan düzeltilerek hazırlanmıştır: Kuruluşundan Günümüze Ege Üniversitesi, 1. Cilt. Hazırlayanlar: Prof. Dr. Hakkı Bilgehan, Prof. Dr. İsmet Ertaş, Birol Akşit. Ege Üniversitesi Basımevi, 2005.”

Prof. Kemal KARHAN 1981 yılında Danışma Meclisi (12 Eylül döneminde TBMM yerine gecici olarak kurulan meclis) üyeliğine seçilmiş, aynı yıl kendisine Ege Üniversitesi Senatosunca Onursal Doktora payesi verilmiş ve kendi isteği ile emekli olmuştur. Bundan sonra 1981-1987 yılları arasında YÖK üyeliği ve Başkan Vekilliği görevinde bulunmuş ve 1989 yılında İzmir Millet Vekili olarak T.B.M.M.'nde Eğitim Komisyonu Başkanlığı, Avrupa Konseyi P.M. Üyeliği, Avrupa Konseyi Eğitim Komisyonu ve Daimi Komisyon üyeliklerinde yer almıştır. (Not: Prof. Karhan, 14 Aralık 1987 - 20 Ekim 1991 tarihleri arasında Anavatan Partisi İzmir Milletvekili olarak görev yapmıştır)

Prof. Dr. Kemal KARHAN'ın bulunduğu diğer yurtiçi ve yurt dışı görevler şunlardır. Hollanda Devlet Teknik Üniversitesinde araştırmacı (1949-1950), Hamburg Gemi Lâboratuvarında araştırmacı (1950-1951), British Council bursu ile İngiliz Ulusal Fizik Lâboratuvarında araştırmacı (1956-1957), Fullbright bursu ile ABD Kaliforniya Üniversitesinde misafir profesör (1961-1963), Denizcilik Bankası Yönetim Kurulu üyeliği (1957-1960), Milli Eğitim Bakanlığı Yaykur Başkanlığı (1975-1978).

30 Temmuz 1981 tarihinde Tıp Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Hatice KARHAN ile evlenmiş olan Prof. Kemal KARHAN'ın yayımlanmış 2 bilimsel kitabı, 17 bilimsel makalesi ve 1 bilimsel tebliği vardır.

Prof. Kemal KARHAN için o dönemde hazırlanmış bir karikatür

Latif Özdemir BENGİSU (22/05/1933, Ödemiş – 18/09/1988, İzmir)

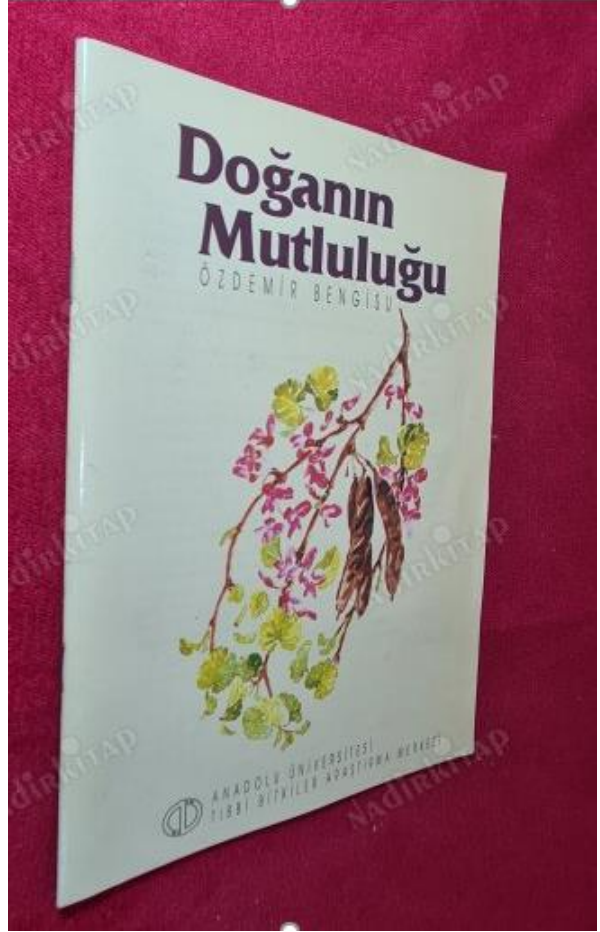

Latif Özdemir Bengisu 22.05.1933 tarihinde İzmir'e bağlı Ödemiş ilçesinde doğmuştur. Babası Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk milletvekillerinden Doktor Mustafa Bengisu, annesi Suat Mısırlıoğlu'dur. 1956 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Makine Fakültesi'nden mezun olmuştur. 30.08.1958 tarihinde Nevin Bengisu (Dinçer) ile evlenmiş olup, bu evlilikten iki oğulları olmuştur: Mustafa Bengisu ve Murat Bengisu.

Türkiye ve
Almanya'da özel
sektörde makine

mühendisliği ve makine tasarımı konularında çalışmıştır. 07.04.1970 tarihinde Ege Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Fakültesi'ne öğretim görevlisi atanan Dr. Ö. BENGİSU, 1972 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi'nden doçent ünvanını almıştır. 20.03.1973 tarihinde Ege Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Fakültesi Makina Mühendisliği Kürsüsü yöneticiliğine atanmış ve 19.10.1973 tarihinde Makina Mühendisliği Bölümü'nün ilk Başkanı olarak seçilmiştir.

Mühendislik Bilimleri Fakültesi'nin 01.03.1978 tarihinde beş yeni fakülteye bölünerek kapanması sonucunda kurulan Makina Fakültesi'nde yer alan Prof. Dr. Ö. BENGİSU, aynı tarihte oluşan Yönetim Kurulu Üyeliğine ve Dekan Yardımcılığına seçilmiştir. 15.05.1979 tarihinde Makina Mühendisliği Bölümü Başkanı seçilen Prof. Dr. Ö. BENGİSU bu yönetim görevlerini, bölüm 20.07.1982 tarihinde Dokuz Eylül Üniversitesi'ne bağlanıncaya kadar sürdürmüştür. Bölüm Başkanlığı görevine Dokuz Eylül Üniversitesi'nde de devam etmiştir. Prof. Dr. Özdemir BENGİSU, makina tasarımı konusunda çok sayıda öğrenci yetiştirmiş, doktora ve yüksek lisans çalışmaları yaptırmıştır⁶.

Doğanın Mutluluğu kitabı kapak sayfası

⁶ Doktora öğrencisi ve daha sonra Makina Mühendisliği Bölümü Öğr. Üyesi Dr. Melih Belevi'nin anlatımından:

Doç. Dr. Özdemir BENGİSU bölüme ilk geldiğinde yetersiz öğretim üyesi sayısı nedeni ile birçok ders notu hazırlayıp dersleri vermiş ve sonrasında ilgili öğretim üyelerine notları ile birlikte devretmiştir. Hocamızın tasarım yeteneği aslında güzel resim yapmasından kaynaklanıyor. Üzerinde düşünüp, çalışıp tasarlamaya karar verdiği nesnenin, sistemin kesit resmini serbest el ile çizerek teknik ressamaya aktarır ve standart elemanlarını buna göre belirleyip çizin derdi. Daha sonra yapılan tasarım hesapları bu serbest el çiziminin ne kadar gerçekçi olduğunu gösterirdi. Öğlen tatillerinde kampüste yaptığı yürüyüşlerden odasına döner dönmez topladığı kır çiçeklerinin suluboya resimlerini

Prof. Dr. Özdemir Bengisu, öğretim üyeliği görevine devamı sırasında 18.09.1988 tarihinde İzmir’de vefat etmiştir. Prof. Dr. Özdemir Bengisu öğretim üyeliği sırasında makina elemanları, makina tasarımı ve hidrolik-pnömatik konularında dersler vermiş ve çeşitli makale, ders notu ve kitaplar yayınlamıştır.

Başlıca eserleri

- Makina Konstrüksiyonuna Giriş (Birsen Yayınları)
- Makina Elemanları (Üç Cilt, Zeugma Kitabevi)
- Metallerin Isıl ve Mekanik İşlenmesi (The Shell Company)
- Some Problems With Mechanical Power Transmissions (Gökçe Kitap)
- Doğanın Mutluluğu (Anadolu Üniversitesi)

yapar bu resimlerin güzelliği görenleri hayran bırakırdı. Teknik tasarım yeteneğini yönettiği münferit projelerde ve kitaplarda gösterirken sanatsal yeteneğini ve doğa sevgisini “Doğanın Mutluluğu” isimli kitabının resimlerinde görüyoruz.

Vakum tekniği de ayrı bir macera bir merak, araştırma ve onun sonucunda öğrenilenler derse dönüşmüştü. Cam Termos imalatını araştırıp gerçekleştirmek istiyordu. Adım adım önce camı şekillendirme kaynak yapma tekniklerini öğrendi. Bu süreçleri uygulayan bir prototip makina yaparak çift cidarlı cam termos kabının üretimini gerçekleştirdi. Ardından sıra vakuma ve termosun vakum uygulanan cidarlarını gümüş nitrat film ile kaplamaya geldi. Hem vakum tekniğini hem de cam film kaplama tekniğini kitaplardan, makalelerden bilenlerden öğrenerek sonuçta termos üretti. Ancak uygulamaya sokarak ticarileştirecek ömrü olmadı.

Bir de hiç hatırlanmaz; ülkemizdeki ilk “Ulusal Takım Tezgâhları Sempozyumu” nu bölümde düzenledi. Hem üniversitelerden hem de sanayiden iyi bir katılım olmuştu. O yıllarda Bimak, Tezsan, Makina Takım Enstitüsü gibi büyük tezgâh üreticileri vardı. Tasarımcıları birer, ikişer bildiri ile katıldılar. Sonuçta süreklileştirilmesi kararı alınmasına karşın ekonomik koşullar ve toplumsal çalkalanmalar kadük etti bu girişimi.

Gazanfer HARZADIN (1937, Harzadın Köyü, Çorum – 04/01/2017, İzmir)⁷

Haziran 1959 tarihinde Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Ziraat Makineleri lisans programından mezun olan Gazanfer HARZADIN, aynı fakültede 1962 yılında Doktor, 1966 yılında Üniversite Doçenti unvanlarını kazanmıştır. Şubat 1974'te Zirai Kuvvet Makineleri Kürsüsü Profesör kadrosuna atanan Prof. Dr. HARZADIN, Nisan 1974'te 37 yaşında TZDK (Türkiye Zirai Donatım Kurumu) Genel Müdürlüğü görevine getirilmiştir. Ülkenin karmaşık siyasi ortamı ve belirsizlikler nedeni ile gelen teklifi kabul ederek 27.04.1976 tarihinde Ege Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Fakültesi Makina Mühendisliği Bölümüne naklen atanmıştır. 07.09.1976 tarihinde bu bölümün başkanlığına seçilen Prof. Dr. HARZADIN, Mühendislik Bilimleri Fakültesinin beşe bölünmesiyle oluşan Makina Fakültesinin kurucu öğretim üyeleri arasında yer almıştır. 01.03.1978'de faaliyete geçen bu Fakültenin ilk Dekanı seçilen Prof. Dr. G. HARZADIN, 20.07.1982'de Fakültenin kapatılması ve bölümlerin Dokuz Eylül Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesine bağlanması ile Dokuz Eylül Üniversitesine İntikal Etmıştır. Nisan 1984'te emekli olarak kendi işini (TARTES Tarım Sanayii ve Ticaret Şirketi) kurmuştur. Üçü çeviri 5 kitabın yazarı olan Prof. Dr. G. HARZADIN çok sayıda bilimsel makale de yayımlanmıştır. Almanca ve İngilizce bilen Gazanfer Harzadin, Dokuz Eylül Üniversitesi Makina Mühendisliği'nin sonraki bölüm başkanlarından Prof. Dr. Tülay Harzadin ile evli ve iki çocuk babasıdır.

HSG Traktörü deneme sürüşünde

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi asistanlık yıllarında, Gazanfer Harzadin, Prof. Dr. Hamit Demirtaş ve Doç. Dr. Süleyman Kadayıfçılar ile birlikte, iki yıllık bir çalışma

sonunda Türkiye'nin ilk yerli traktörü HSG'nin tasarım ve üretimini gerçekleştirerek 1965 yılında hazır hale getirdiler. 2 adet üretilen bu yerli traktör, deneme sürüşlerini başarı ile tamamlamasına rağmen, aynı yıllarda üretilen Devrim otomobili ile benzer kaderi paylaşarak seri üretime

- 1) <https://makina.agri.ankara.edu.tr/2022/01/27/turkiyenin-ilk-yerli-traktoru-hsg-bolumumuzde-yapildi/#>
- 2) <https://www.arabam.com/blog/genel/hsg-yil-1963-bir-yerli-traktor-hikayesi/>

⁷ Topraktan Güneşe, Prof. Dr. Gazanfer Harzadin'ın 60 yıllık Mühendislik Serüveni, Yazar: İrem Güler, 2018 (Harzadin Ailesi tarafından bastırılmıştır).

geçilememiştir. HSG ilk yerli traktörü Ankara Üniversitesi Ziraat Makinaları Bölümünde saklanmakta ve sergilenmektedir.

Buradan elde edilen deneyim ile, TZDK Genel Müdürü olduğu dönemde kurumun Adapazarı Fabrikasında Başak ismi verilen bahçe traktörünün geliştirilmesine öncülük etmiştir. Başak traktörü, Türk çiftçisine yıllarca hizmet ederek sanayi ve tarım sektöründeki yerini almıştır. Gazanfer Harzadın'ın Ege Üniversitesi Makina Fakültesi yıllarındaki bir katkısı düzlemsel güneş kollektörlerinin yaygınlaştırılmasıdır. Güneş enerjisi 1973 enerji krizinden sonra tüm dünyada popülerlik kazanmasına karşın, Türkiye'de kullanımı sınırlı idi. Fakülte'nin atölyelerinde kollektör üretimi ve satışı gerçekleştirilerek, bu piyasada öncü rol oynandı. Evlerde sıcak su ihtiyacı için güneş enerjisi kullanımı yaygınlaştı ve bu alanda bilgi birikimi sağlanarak firmaların bu işe girmesine öncülük edilmiş oldu.

Tarımsal üretimin önemine inanan ve bu işe gönül vermiş olan Gazanfer Harzadın, seracılığın geliştirilmesinin önemine inanarak sera yapıları ile ilgili bazı tasarım iyileştirmeleri ve geliştirmeler yaptı. Bu geliştirmeleri TARTES bünyesinde hayata geçirerek ve üretimini yaparak, Türkiye'de seracılığın gelişimi için çalıştı. Halen ülkemizde mevcut plastik seraların konstrüksiyonunda bu tasarımlar önemli ölçüde kullanılmaktadır. Tarımsal kalkınma ve yenilenebilir enerjinin önemine inanan ve önce insan felsefesini ön planda tutan Gazanfer Harzadın Hoca'nın önem verdiği diğer konu jeotermal enerji idi. Jeotermal enerjinin kurutmada yaygın olarak kullanılması için seminerler verdi, tanıtımlar yaptı ve örnek tesisler kurarak yaygınlaşması için uğraştı. Makine Mühendisleri Odası bünyesindeki bir komisyon vasıtası ile bugün geçerli olan jeotermal enerji mevzuatının hazırlanmasında önemli bir rol oynadı.